

מחדל 23

משפטנים על חקירת 7.10: "מוזר שגופים שמתנגדים להחלשת שומרי סף נאבקים בחקירת המבקר"

פרופ' יורם רבין ועו"ד אלון רודס בטוחים שלמבקר המדינה חלק משמעותי בחקר המחדל, וחוששים מתקדים בעייתי: "ברגע שיקבע מרחב שלמבקר אין סמכות אליו, כל בדיקה תגיע לבג"ץ. אסור שיהיו שטחים אסורים לבדיקה"

00:00

10:03 האזינו לכתבה

colbass.com

פרופ' יורם רבין ועו"ד אלון רודס (צילום: יונתן בלום)

דוד טברסקי

עדכון אחרון: 04.02.2026 | 17:12

פרופ' יורם רבין ועו"ד אלון רודס עוקבים בדאגה רבה אחר המאבק המשפטי נגד חקירת ה-7 באוקטובר על ידי מבקר המדינה. לשניהם היכרות מעמיקה ואישית עם התחום: רבין, נשיא המכללה למנהל היה היועץ המשפטי של מבקר המדינה הקודם יוסף שפירא, ולתקופה קצר גם השל המבקר הנוכחי מתניהו אנגלמן. רודס, מרצה לביקורת המדינה היה יועץ למנכ"ל משרד המבקר. שניהם טוענים שהמאבק, אותו מובילה התנועת לאיכות השלטון ולאחרונה גם מועצת אוקטובר, וזוכה לתמיכה ניכרת באופוזיציה, עלול להנחית מכה אנושה ותקדימית על אחד מגופי הביקורת החשובים במדינה.

"מעולם בית המשפט לא פסק נגד סמכותו של המבקר לחקור" קובע רודס בהתייחס לצו הביניים שפסק בג"צ לפני חודש נגד המבקר וכפה עליו להקפיא את כלל נשאי החקירה הליבתיים הקשורים בשבעה באוקטובר. בינתיים מדובר רק בצו ביניים אך לדברי רודס, עצם הנכונות של השופטים לבחון את סמכותו של המבקר לחקור היא עניין תקדימי ולטענתו – נורת אזהרה

Advertisement

"לאורך היסטוריה, במעט מאוד מקרים בית המשפט העליון התערב בענייני המבקר" אומר רודס "במקרים נקודתיים ניסו לכפות בדיקה או אי בדיקה אך כל

פעם מחדש נקבע שלמבקר סמכות ועצמאות רחבה לחקור."

אבל פה אנחנו בסיפור שונה. לטענת התנועה והמשפחות, הממשלה

משתמשת בחקירת המבקר למסמס הקמת ועדה.

רודס: "התנועה לאיכות השלטון והסנגוריה משתמשות בתביעה כדי לכפות על המדינה את הקמתה של וועדת החקירה הממלכתית. יכול להיות שזה ראוי שתקום הוועדה ויכול להיות שהמבקר שוגה שהוא ממשיך לבחון – אבל הדרך שבה מנסים למנוע זאת ממנו יוצרת נזק עצום".

רבין: "הסיפור של בחינת הסמכות הוא אירוע חדש וכבד יותר. תקדים. צריך להזכיר שלפני שנה בתביעה דומה, בג"צ הגיע להסכמה ופשרה שקבע שמותר למבקר לחקור אבל עכשיו הביאו לשולחן את שאלת הסמכות ופה זה כבר לא שאלה של האם תהיה וועדת חקירה אלא האם יש למבקר סמכות לחקור בכלל".

מבקר המדינה מתניהו אנגלמן בכנסת, מרץ 2025 (צילום: חיים גולדברג/פלאש90)

לדברי השניים, התפיסה הדיכוטומית בין תומכי ומתנגדי הוועדה בלעה לתוכה כל דיון ענייני על משימתו של המבקר אל מול האירועים. הם תומכים בהקמתה של ועדת חקירה, אך כרגע יותר מכל מפחדים מההשלכות לפסיקה כנגד המבקר. בתקופה הקרובה עתיד להתפרסם מאמר של השניים **"ביקורת המדינה**

וועדת חקירה ממלכתית – השלמה ולא ניגוד שהם מקווים שיגיע לידיהם של כל העוסקים בעניין, ובעיקר לשופטים הדנים בתיק. הטיעון שלהם פשוט – קיומה של ביקורת מדינה בנושא מסוים, אינה חוסמת את האפשרות להקמת ועדת חקירה ממלכתית או לחלופין – לבדיקת נושאים שנבחנו בביקורת על ידי גוף אחר. יתרה מזאת, קיומו של דו"ח המבקר אפילו עשוי להקל על הקמת הוועדה ומשימתה להגיע לאמת.

"המבקר יתרום לחקירה"

"הושרש פה נרטיב שמי שבעד וועדת החקירה הממלכתית הוא אוטומטית נגד המבקר" אומר רבין "טוענים שהמבקר מנסה לכסות על עובדות ולמלט אשמים. זה פשוט לא נכון. כל וועדת בדיקה שתוקם תזדקק לחומרים שאוסף המבקר, למה שפורסם ולא יפורסם – וזה רק יתרום לחקירה".

Advertisement

הטענה נגד עבודתו של המבקר היא שלוועדת החקירה הממלכתית יש סמכות וכח הרבה יותר משמעותיים לחקור ומהבחינה הזו – הבדיקה של המבקר תפגע באיכות החקירה.

רודס: "אני לא מצליח לקבל את הטענה שלמבקר אסור לעסוק בסוגיות אסטרטגיות רק כי מדובר באסון גדול מדי. השופט אליהו וינוגרד ציין מפורשות בדו"ח החקירה על מלחמת לבנון השנייה, שהוא לא היה מצליח להגיע לאותה איכות של חקירה ללא המבקר. מבקר המדינה יודע להגיע למשרד ולבחון את מערך הנהלים שלו באופן מקצועי ועם ניסיון. למה שהוא לא יוכל לבדוק אם צהל

או משרד הביטחון עמדו או לא בנהלים? המבקר לא בודק לא מדיניות ולא אסטרטגיה. הוא בודק נורמות. התנהלות.

עו"ד אלון רודס: "אני מודאג שנפרדים מהמהות כי אנחנו במציאות עצובה שבה כל צד מדבר מהפוזיציה. מחר זה תהיה היועמ"שית או כל גוף אחר שיחליטו שסמכותו לא תקפה" (צילום: יונתן בלום)

רבין: "המתודולוגיה של הבדיקה היא אותה מתודולוגיה בה הוא משתמש תמיד. כמו שהמבקר בודק מוכנות מקלטים, תשלומי ארנונה ורכש בעירייה – ככה הוא פועל גם פה. מה אנחנו רוצים להבין על המסיבה ברעים? מי ידע. מי אישר. מי הקצין שחתם. אנחנו בודקים את התנהלות הגוף המבוקר בהתאם לחקיקה או לנהלים לבדיקה שהגוף הנבדק יצר לעצמו. איך צהל מאשר מסיבות? איך המשטרה ומכבי האש? איך המועצה? למבקר יש עובדים רבים שאוספים חומרים רבים. לוועדת חקירה אין את זה. רוב עבודתה היא בעיקר הסתמכות על עדויות. היא כמו בית משפט מהבחינה הזו."

איך אפשר לדעת שהמבקר לא נכנס לתחומי גזרה לא לו?

רבין: "במוסד המבקר יש מדריך מקצועי. יש שם עיקרון – כיבוד רשויות אחרות: צבא, משטרה, וועדת חקירה. אם נכנס גורם ביקורת נוסף או שמפסיקים או שמתאמים. סעיף 14 ג' בחוק המבקר הוא הדוגמא המובהקת לכך, נקבע שאם עולה חשש פלילי בביקורת פונים ליועמ"ש שיכול גם למנוע מהמבקר להמשיך

לחקור. אין תקדים בקורות ביקורת המדינה על זה שהמבקר עשה משהו כנגד רשות כזו או אחרת או החביא מרשות אחרת."

Advertisement

רודס: "יש דוגמא מובהקת לכך ממש מהשנים האחרונות. יומיים אחרי אסון מירון המבקר הלך ליועמ"ש ונקבעו לו גבולות גזרה לביקורת. כשקמה וועדת החקירה הוחלט שהעובדה של המבקר תהיה בכפוף לעבודת הוועדה. בשלב מסוים המבקר אמר – אני מפסיק את הטיפול בנושא ושהדברים יעברו לטיפול הוועדה. אנחנו לומדים פה שני דברים: שהמבקר יודע לפעול במקביל ושיש לו את האחריות המוסדית לעצור."

"לא מוצא סיבה להטיל דופי במבקר"

רבין ורודס מבקשים להצביע על נקודה משמעותית בהתנהלות הפוליטית של האירוע: בניגוד לפוליטיקאים מהקואליציה שמגיעים לבית המשפט למחות נגד התביעה וראש הממשלה שמתמש בביקורת המבקר כתירוץ האישי שלו לאי הקמתה של וועדת החקירה הממלכתית – מבקר המדינה עצמו לא יכול להתייחס לסוגייה בקולו, אלא רק דרך נציגיו בבית המשפט, דבר שמחליש מאוד את העמדה העקרונית. "היה טוב אם המבקר היה הולך להתראיין או מגיע לבית המשפט ואומר את הדברים כפי שהם" אומר רבין.

פרופ' יורם רבין: "ומהיכרותי עם המשרד והמבקר הנכחי – אין סיבה להטיל בו דופי" (צילום: יונתן בלום)

"המשפחות אומרות בצדק שיש להם הרבה חומרים שהם אספו שלא נבדקים" מוסיף רודס "טוב ונכון יהיה, במקרים המתאימים, אם ייפגש איתם, יישמע אותם וגם יסביר להם בקולו שנעשת פה עבודה רצינית.

Advertisement

ביקורת שחוזרות נגד אנגלמן שהוא מינוי של הממשלה ושהוא חייב לנתניהו אישית. זה לא מונע ממנו לחקור בצורה הגונה?
 רבין: "הקואליציה היא תמיד זו שממנה את המבקר, הדיון שמנסה להצמיד

'פוליטיות' או להטיל ספק בטוהר המידות של המבקר מהסיבה הזו – מיותר. המבקרים הם אישי ציבור שזהו תפקידם האחרון, לזכותם עצמאות מלאה והם רוצים להשאיר חותם אמיתי. אני לא מוצא סיבה להטיל דופי בנאמנותם למוסד ומהירותי עם המשרד והמבקר הנוכחי – אני יודע שזה כך. אין שם שום הרגשת חובה להגן על הממשלה או ראש הממשלה.

"יש טענה נכונה בעיניי – שכוחו של המבקר בחולשתו; ההמלצות שלו לא מחייבות. הוא לא חלק מהרשות המבצעת ושום דוח שלו לא יכול לחייב שינוי מדיניות או הוצאת תקציב. עוצמתו של המבקר בסמכותו. הוא יכול לחקור מה שהוא רוצה ולומר מה שהוא רוצה. זו הייתה הגישה מאז קום המדינה".

לחיזוק דבריו, רבין מציין את הדוחות האחרונים שכבר פרסם המבקר בקשר למלחמה ובהם ביקורת חריפה על הממשלה ועל ראש הממשלה אישית, שרמז שאנגלמן רודף אותו פוליטית. "הדרך היחידה להסביר את האירוע פה הוא שהחשדנות עלתה לסף כה גבוה שהיא לא מאפשר להגיד בצורה ברורה: המבקר לא מכור" אומר רבין.

מה ההשלכות על מוסד המבקר במידה ובג"ץ יחליט לאסור על המבקר לחקור?

רבין: "ברגע שיקבעו שיש מרחב שלמבקר אין סמכות אליו – כל בדיקה עתידית תגיע בשלב כלשהו לבג"ץ. פעם אחת יגידו הנחקרים להגנתם: זה אסטרטגי, פעם אחרת: זו מדיניות. כי זה צבא. כי זה שב"כ. אין לזה סוף. כל מבוקר יסתכל על הפסיקה הזו וייקח כל ביקורת שלא תמצא חן בעיניו לבית המשפט בטענה שאין למבקר סמכות לחקור אותו".

רודס: "אנחנו בתקופה ששומרי הסף נמצאים תחת מתקפה קשה. מוזר לי שארגונים בתוך ומחוץ למערכת, שלרוב זועקים את זעקת שומרי הסף ונחרדים מכל ניסיון של החלשה – נמצאים היום בחזית המאבק נגד המוסד הזה".

בתנועה לאיכות השלטון, שופטי העליון, מבינים את זה?

רבין: "אני לא יודע מה בית המשפט מבין או לא. אני מאמין בבית המשפט העליון וצריך לציית לפסיקות שלו, גם אם אני חושב שהוא טועה".

רודס: "אני מודאג שנפרדים מהמהות, כי אנחנו במציאות עצובה שבה כל צד מדבר מהפוזיציה. מחר זו תהיה היועמ"שית, או כל גוף אחר שיחליטו שסמכותו לא תקפה לחקירה של דבר כזה או אחר. זה שינוי כללי המשחק. מוסד עם לגיטימציה ואמון מאוד גבוה שפתאום אומרים לו – את זה אתה לא יכול. אני בטוח שהשופטים ערים לתפיסה העקרונית הזו, ואני מקווה שהם לא ישתכנעו שאין למבקר פה סמכות".

תגיות: מחדל 23 / מבקר המדינה

Advertisement

You May Like

Sponsored Links by Taboola

הכי קרוב למים: הפרויקט החדש באשדוד שנבנה על קו החוף יציע דירות מ-3.2 מיליון ₪
קבוצת גבאי משיקה את אחד מהפרויקטים היוקרתיים ביותר שנראו על קו החוף באשדוד אשר יציע דירות אולטרה יוקרה "בין המים לשמיים". החברה תקצה דירות אחרונות במחירי השקה מיוחדים.

Channel22

פרויקט הנדל"ן שמציע חיים כמו בבית מלון שקט בצפון תל אביב

זה הפרויקט בשדה דב שתוכנן במיוחד עבור אלו שמחפשים יוקרה שקטה ואיכות ללא פשרות: חיים כמו בבית מלון שקט עם בריכות פרטיות, חצרות פנימיות ירוקות ופרטיות מוחלטת בלב שכונת העתיד של תל אביב
אוטופיה - שדה דב

הפנטהאוז ברחוב אנטיגונוס בצפון הישן בת"א יימכר ב-5.85 מיליון ₪

הזדמנות נדירה בצפון הישן: My Town מציעה שני פנטהאוזים יוקרתיים ברחוב אנטיגונוס – מ-5.85 מיליון ₪ בלבד

Channel22

גלו את דירות היוקרה ברחוב ארתור רובינשטיין ברמת אביב

הבנייה מתקדמת, והדירות המעטות שנותרו מציעות הזדמנות נדירה להצטרף למגדל בוטיק שמגדיר מחדש את המשמעות של חיים בעיר. חיים של שקט.

ארתור רובינשטיין תל אביב

הקרקע הפרטית היחידה בשדה דב: הצצה לפרויקט אוטופיה

זה הפרויקט בשדה דב שתוכנן במיוחד עבור אלו שמחפשים יוקרה שקטה ואיכות ללא פשרות: חיים כמו בבית מלון שקט עם בריכות פרטיות, חצרות פנימיות ירוקות ופרטיות מוחלטת בלב שכונת העתיד של תל אביב

אוטופיה - שדה דב

ההטבה שרוכשי רכב לא מצפים לה

ההטבה הזמנית שהפתיעה גם אותנו. לפרטים <

AUTO CENTER

מידע נוסף